

1655, ko se je jasnogorska trdnjavnica, katero je branila neznatna posadka z menihi, obranila oblege in navala Švedov, kar je tako ganljivo popisal poljski pisatelj Sienkiewicz v zgodovinski povesti »Potop«. Švedi so tedaj preplavili vso Poljsko tako, da je moral kralj zbežati iz domovine in je grozil vsej poljski državi pogin. Obramba jasnogorskega samostana je navdušila Poljake, da so se zbrali vsi k obrambi domovine in je moral sovražnik pobegniti, v kolikor ga ni uničila poljska konjenica.

Od označenega odločilnega zgodovinskega dogodka je postala Čenstohova Poljakom to, kar je nam Slovincem Brezje.

Papež Klement XI. je poslal 8. avgusta 1717 zlato krono čenstohovski Materi. Odlej so evropski vladarji pošiljali na Jasno goro najdragocenejša darila, katera pred-

stavljajo večmilijonsko vrednost. — Čenstohovska cerkev posedla 60 zvonov vseh velikosti.

Jasnogorski samostan je parkrat pogorel. Zadnji požar leta 1900 je uničil stolp, katerega pa so koj obnovili. Malo pred vojno je dobil trdnjavski pas, kateri obdaja samostan, bronasti križev pot v nadnaravni velikosti. Po svetovni vojni so samostan celotno prenovili.

Čenstohovo z opisanim samostanom in čudodelno podobo so osvojili Nemci v sedanjih vojni kmalu po vdoru na Poljsko.

Tudi sedaj je najhuje preizkušani poljski naročnik v svojih gorečih molitvah in vzdihih pri »Kraljici Poljske«, katera je še vedno pomagala, ako je bila sila na višku.

*

Sporazum — uspeh borbe in dela

Dvajset let ni dolga doba, komaj en rod doraste v njej. Naša jugoslovanska država je preživela dvajset let. Šla je skozi različne življenjske razvojne stopnje, slične razvoju človeka-poedinca. Premagati je morala notranje slabosti in antagonizem (nasprotovanje) notranjih sil, ki se pojavlja v organizmu občestva prav tako in še bolj kot v organizmu poedinca. Dostikrat je bil videz, da ta notranja borba življenjskih sil spravlja v nevarnost obstoj državnega organizma. Pa je bil samo videz. Naš narodni organizem je premagal detinske in mladinske slabosti, je rasel in se krepil ter je sedaj iz lastne moči uredil notranje svoje sile v ravnotežje, kakor to stori zdrav mlad človek, ki se zaveda svoje življenjske naloge.

Notranja borba, ki se je vršila 20 let v organizmu naše države, je bila borba med centralizmom in avtonomizmom. Slabo uslugo so storili naši državni tisti, ki so ji vsilili centralistično ureditev. Takšna državna ureditev je morala vzbuditi odpor življenjskih sil slovenskega in hrvatskega naroda. Centralizem v naši državi ni bil nič drugega kot nadvladanje enega naroda nad drugimi. S takšnim nadvladanjem pa je izključena tista enakopravnost, ki mora vladati v vsakem organizmu. S centralistično državno ureditvijo je bil če ne onemogočen, pa vsaj otežkočen razvoj, prosep in napredek življenja slovenskega in hrvatskega dela našega skupnega državnega organizma.

Zgodovina naše države je tudi zabeležila tiste, ki so takšno ureditev zakrivili. Krivično bi bilo krivce iskati samo onstran Donave in Save. Prav toliko in še večjo težo odgovornosti nosijo nekatere stranke tostran Save in Donave. V prvi vrsti krivcev stojita, ako vzamemo predvsem Slovenijo v poštev, nekdanja demokratska in samostojna kmetijska stranka, ki sedaj nastopata pod skupnim klobukom JNS. Ustavotvorna skupščina leta 1920 in 1921 je veliko krivdo teh dveh strank zabeležila in ovekovečila na vsaki strani svojih sejnih zapisnikov. Ti ljudje niso mogli najti dovolj besed, s katerimi bi pogazili in osmešili samobitnost slovenskega naroda ter dokazali nujno potrebo centralizma. Da je JNS sedaj izključena iz vlade narodnega sporazuma, ni samo bridki udarec usode, marveč v polni meri zaslužena kazen.

Prav tako je zgodovina zabeležila zasluge naše stranke za gradnjo naše države.

Stranka slovenskega ljudstva je pod vodstvom dr. Antona Korošca predložila v ustavotvorni skupščini načrt, kako se naj naša država zgradi in notranje uredi, da bo skupen dom, ki bo zadovoljil ne samo Srbe, marveč tudi Slovence in Hrvate. Če bi bile osnovne ideje tega načrta sprejete (odklonjene so bile z aktivnim sodelovanjem slovenskih demokratov in liberalnih kmetijcev, brez kojih glasov vidovdanska ustava sploh ne bi bila sprejeta), bi naši državi bilo prihranjenih 20 let težkih borb. Svojega končnega cilja: slovenske avtonomije, odnosno samouprave, ni naša stranka nikdar izgubila iz vidika, najsi je bila v opoziciji ali na vladi. Te naše ideje so naši politični nasprotniki proglašali kot državo rušilne ter denuncirali naše pristaše v Beogradu kot separatiste in protidržavne elemente. Svoj višek je denunciranje in preganjanje doseglo za časa JNS diktature, ki je našega voditelja dr. Antona Korošca kot punktaškega sodelavca Hrvatov poslala v internacijo.

Naša stranka se je torej posredno borila tudi za Hrvate in njihove pravice. Od leta 1935, ko je zopet stopila v vlado, je skrbno in vztrajno pripravljala tla za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, brez katerega je pravilna in vse dele zadovoljujoča vlada in uprava naše države nemogoča. Sporazum med Srbi in Hrvati z dne 24. avgusta je torej tudi uspeh naše borbe, rezultat naših teženj, sad našega dela. Kroga naših stremljenj, naporov in borb pa bo oživetvorjenje banovine Slovenije, ki bo sledila in se izvršila na osnovi državnega akta z dne 26. avgusta. Pri podrobnih zakonskih gradnji naše narodne samoblasti pa bo treba jemati v ozir posebne razmere naše slovenske dežele in življenjske potrebe našega slovenskega ljudstva. Da se kot uspeh borbe in dela priznava pravica o organizaciji banovin in prenosu kompetenc čim prej uresniči v naši banovini, je potrebno, da se vsi Slovenci zedinijo v slogi in disciplini na delo.

Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz želodca, nastalih zaradi zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Žepne svetilke

izdeluje edino domača tvornica

IVAN PASPA I SINOVI

Zagreb, Koturaška 69

Požari

V Dobrenju pri Pesnici je vpepelil ogenj 30.000 dinarjev vredno domačijo posestnice Marije Kopic.

V Cogetincih v Slov. goricah je zgorelo gospodarsko poslopje posestnice Frančiške Trstenjak z vso krmo in poljedelskim orodjem. Škoda znaša 30.000 din.

V Bistrici pri Rušah je v noči zgorela kočarija Edvarda Vajrača. Sosedje so opazili ogenj in so rešili iz goreče hiše Vajrača, ki je v koč trdno spal.

Na Smoiniku pri Rušah je udar strele zanelil gospodarsko poslopje lesnega trgovca in posestnika Viktorja Glaser. Na pomoč pribrzeli gasilci niso mogli rešiti gorečega poslopja, pač pa so obranili sosednjo hišo. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal. Rešili so živino. Škoda je precejšnja.

Med bliskom in treskom je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Jošta v Arčlinu pri Vojniku. S poslopjem vred so uničeni vsi spravljani pridelki in celo hmelj. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil na ostala poslopja. Škoda znaša 100.000 din in je le delno krita z zavarovalnino.

Zvečer je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Vinka Šalamuna iz Biša pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah. Ogenj je zajel z bliskavico Šalamunov hlev in kolarnico, v kateri je bilo več voz in gospodarskega orodja. Pogorelec ima 30.000 din škode.

Zadnje dni je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika in trgovca Antona Golenke pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Zgorela je tudi zaloge krme ter poljedelski stroji. Delno z zavarovalnino krita škoda znaša 50.000 din.

V Trnovskem vrhu pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah je iz nepojasnjenega vzroka nastal ogenj uničil 7000 din vredni pod posestniku Francu Kocmut.

V Grajenščaku pri Ptujju je povzročil požar na gospodarskem poslopju posestnika Jakoba Stanet 3000 din škode.

V Josipdolu na pohorski Ribnici se je pojavil rdeči petelin v kovačnici inž. Milana Lenarčiča. Ogenj je zajel v kratkem času vso kovačnico in uničil vse orodje ter stroje. Zgorelo je s kovačnico vred v bližini se nahajajoče skladišče suhih drv, katerih je bilo 250 kubikov. G. Lenarčič trpi 80.000 din škode.

V Gornjih Impoljah pri Studencu nad Sevnico je vpepelil zadnje dni požar gospodarsko poslopje posestnika Jožefu Kovačič. Ogenj je nastal pod kozolcem in je takoj zajel skedenj, kateri je bil poln sena. S senom vred je zgorel tudi letošnji žitni pridelek. Precejšnja škoda je le delno krita z zavarovalnino.

V Šmartnem na Pohorju je pogorela 20.000 din vredna domačija posestniku Juriju Pristovniku.

V Stopcah pri Laškem je vpepelil ogenj stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje posestnika I. Bezgovška. Ogenj se je pojavil v listnjaku. Oteli so živino, nekaj pohištva ter orodje. Pogorelec je oškodovan za 30.000 din, zavarovan pa je bil za 12.000 din.